

הבמות והחיים • דעה חפשיה, הומור וסטייה • השעשועים והלחם

בגליון זר

נח אלתראג
מנשה לוי
אריה נבו
ש. מאגן
י. סערני
אורי קיסרי
צבי פרול
יעקב רוניק
ודריה שלונסקי
שלי

איטוריו עם
א. שלונסקי

דריסה של
אנדרה מורואה

18 קריקטורות

תכנית-הגנה ב' בית הלאומי... נוסח טבריה

11 בראש 1937 24 עמודים החחיד 10 זיל

בהנהלת אורי קיסרי
זופיע בכל הגישי לשבוע
נחלת בנימין מס' 65
... תל-אביב ...

הגליון הראשון שהיה היסטורי: לראשונה הופיע מגזין שהיה אמור להיות כמו עיתון נים צרפתיים של אותה תקופה: התאריך, 11 במרס 1937. בעיתונים הראשונים השתתפו טובי הסופרים, וסיסמתו היתה: "הבמות והחיים, דעה חפשיה, הומור וסטייה, השעשועים והלחם", עתידה היתה להתחלף יותר מאוחר בסיסמה: "זופק החיים... ריתמוס הזמן".

בשנת 1936: "אכן — רוסיה אוהבת את השלום!" (טיימס 14 יולי 1934). בקיצור — לא רציני, צירציל. וגם חוויות מסעירות יש, מפי הרפורטר טננבאום, שנסע מורשע באווירון אמיתי: ב-1.05 אנתנו מתנשאים. שלום לאדמה ויחי האחיר! האחירון, טיפוס דונגלאס אנגלי השיך לחברת התעופה הפולנית לוס מתנשא ונושא אותנו באלגנטיות של ציפורת-כרמלים. מהירותו המקסימלית מגיעה 3400 קילומטר לשעה! באחת בצהריים היינו בחארשה, ולמחרתו ב-5 ורבע דרכה רגלנו על אדמת ארץ-ישראל! ואין לשכוח 12 שעות חניה בבוכרשט — ששם שוטרי המכס הרומנים חיפשו במוודותינו באנגליה יוצאת מהכלל!

היו פוליטיות. בעיקר אודות דברים שהתרחשו בישוב היהודי של הארץ בשנות ה-30, אבל היתר היו תוצרת-חוץ. כל מיני קאריקטורות שהועתקו מעיתונים צרפתיים של אותה תקופה ושנחשבו לנועות ביותר. שתיים מתוך רבות מאוד אפשר לראות בעמודים אלה.

חוץ מזה, היו בכלל המון מאמרים מעניינים. שלונסקי הסביר במאמר ארוך למה תרגם את ייבני אוניגין... יש ביקורת על גיו שקוראים לו דואל... ואיך ש' שידרו ברדיו קאהיר תוכנית באידיש, אג' דות עבריות. איך כשנוצר חונא, המיילדת נבהלה מרגליו הענקיות... וגם מודעות של טוכן רדיו טינגסטראם: נחלת בנימין 30, 43.

וגם מדור לספרות ותרבות היה. למשל, חידה:
איזוהי דלילה שגילחה בלוריתו של המשורר?
כשהיה בן 21, ונאסר במוסקוה על-ידי הג'ס.או. באשמת קונטר-רבלוציה ו'הושלך לבור-כלא. שומרי הג'פ.או. נהגו בכבוד לגבי הבלורית ולא נגעו בה. אבל אחרי שעבר את הגבול — נאסר שוב, על-ידי הפולנים — בעון קומוניזם... ושם עלה תער הגלבים על ראשו!

וגם לעג סרקסטי, איך צירציל משנה כל חמשי-עשרה שנה את דעתו ביחס לרוסים: **טשרטשיד אתמוז — והיום...**
בשנת 1921: "מאושר אהיה לעזור בכל האמצעים לפעולה של מיגור ממשלת הפשע של הסובייטים" (טיימס 16 דצמבר 1921).

אתם רואים את התמונה הזאת? יודעים מי זה? זהו לא אחר מאשר המשורר אברהם שלונסקי. זה שהיום יש לו קרחת עם שער רות מתנפנפות מטביב, אבל אז היתה לו בלורית. אז למה בתמונה אין לו בלורית? זה משום מעשה נורא שקרה לו. על כך מספר הסיפור איזוהי דלילה שגילחה בלוריתו של המשורר? (בסוד השמאלי בעמוד זה).

היש לנו ספרות צעירה?
מאת י. סערני

... אלפי דיאוגנסיס ישוטטו בסימטאות ספרותנו עם פנסים מאירים בידיהם, ולא ימצאו את מבוקשם. צעירינו שלדים בחיתולי הקלאסיות המשומרת. חסר להם יצר החיפוף שים והם יונקים מעטיני המרוגע. ומישהו חושב שבכסית לפני 30 שנה היה אחרת?
"אני ניפרד מפריטק ויורד לכסית. הצעיר פונקל חולם ליד ספליקפה. האוטובוס בעל שתי הקומות עובר על פנינו בסערה. נערה חיוורת נכנסת ומתיישבת מולי. היא מש' תעממת, וניכר בה שהיא בטוחה, לדאבון ליבה, שגם הלילה הזה לא יביא גאולה לנעוריה העורגים...
אבל אם אנחנו נתקפים בנוסטלגיה, אז זה סימן שאז לא נתקפזו —
לפני עשר שנים
מאת ש. מאמט
... פעם היו רק בתיקפה מעטים בעיר, רובם ככולם מסודרים בפרמיטיביות יתרה,

של אותו שבועון. המספר של ה' גליון הזה — 1956 — מתייחס ל' גליון ראשון זה, שנשא את ה' מיספר 1.

דווקא עכשיו, כששנות השל' שים זמוגנונן שוב חזרו לאופנה — זהו מסע נוסטלגני מקסים לרפרף שוב בגליונות הראשונים של ה' שבועון-הסכא, משנת 1937:
★ ★ ★

גם נחשע בעבב היה קורא יקה. אבל אז, בימים היפים ההם, כתבו אחרת. עם רגש והתרננות. בפרט הקורא היקר הראשון, ש' השתרע על עמוד שלם. רק שאז קראו לזח מתשע עד-תשע, וחתום היה, כמובן, אורי קיסרי.

וכן מתחיל העמוד הראשון, של החוברת הראשונה, של הכרך הראשון:
לאמיתו של דבר הקיצוני עוד לפני השעה התשיעית. על משכבנו, בלילות, חיבקה אותנו השכנה בנורעותיה חיבוק קופים.

לא כי סבורים היינו, חסיושלום, כי גים נבחרים אנו, שמצלעותיו של יופיטר או אדם הראשון קורצנו. אולם הביקוש בנפשותנו היה רב, ולא שבענו רצון לא מולתנו, ולא מעצמינו ובשרינו.
ביקוש החיים — הם החיים. וכך, למשל, מסביר הוא, מה שנקרא היום "בלי מורא — בלי משוא פנים":

והדיעה החמסית הרי זה הפרינציפיון לא רק כלפי חוץ אלא גם כלפי פנים בביתנו זה... דיקטטורה מרכזית, המוסקת וחורצת משפטה אינה בנמצא פה. צנוורת לא תזכר בביתנו. אנו חוזרים כאן על דבריו של חברינו אביגדור המאירי: "חופש הדיבור אינו רשות — אלא חובה".
★ ★ ★

מי לא כתב בחוברות הראשונות! כל מי שהוא משהו, מאז ועד היום, היה לו מה להגיד. הנה, למשל, מה שכותב נתן אלתרמן בחוברת א' על נשף ספרותי אמנותי:

הספרות העברית הצעירה ישבה באוטו ונסעה אל ההמונים הצמאים לה. הספרות העברית מנתה הפעם שני בעלי פרוזה

קפה וקונדיטוריה
נגה ע"י מוגרבי
טלפון 3063

מקום הפגישה של האינטליגנציה האולמות, הגינה, הגוזזטראות — אי של אירופה בלב המזרח! המשקאות — ישר מן המעיין! הקונדיטוריה — ישר מן התנור השערות-ברוח המסורת של כרכי העולם!

חצי דקה מהתיאטרות המרכזיים של הע"י

בכל ימות החול: מוסיקה סלונית בשעות 12-8 בלילה

השבוע לפני שמונה-עשרה שנה, באחד באפריל 1950, אירע משהו חדש בעיתונות העברית: קבוצת אנשים, שזה עתה השתחררו מן הצבא, קנו שבועון, ושינו את ה' סיממה שעל השער: במקום "רית" מוס החיים — הופק הזמן!" הם כתבו "בלי מורא — בלי משוא-פנים".

היום, מקץ שמונה-עשרה שנה, אחרי שהודפסו קרוב לאלף גליון נות — אתה יכול לרפרף ולהיווי כח: נשארנו נאמנים למטרה ש' הצבנו לעצמנו. למרות כל הלחי

שמלת הנשואין
של הגברת סימפסון

השמלה שבאופנה: שמלת החתונה שהיתה לא רק הסנסציונית באותה שנה — אלא הסנסציונית ביותר במאה כולה: נישואי אדוארד השמיני, לגרושה ואליס סימפסון, נישואין שבגללם ויתר על הכתר הבריטי.

צים שהופעלו עלינו כל אותן ח"י שנים.
אבל אם כבר נזכרים בתאריכים — למה לא להיזכר בתאריך אחר — שגם הוא היווה מהפיכה בעיר-תונות העברית?

מעטים זוכרים שכשבועיים לפני מלאת 18 שנה למערכת הנוכחית של "העולם הזה", מלאו 31 שנים לעיתון עצמו. יותר נכון — לסכא שלו!

כי ב-11 במרס, 1937, יצא לראי שונה עיתון בשם "תשע בערב", שהיה השבועון הראשון שניסה להיות שבועון חדשות, הומור ו' סאטירה, בדומה לשבועונים הצרי פתיים של אותה תקופה. עורך ה' עיתון היה אורי קיסרי, שהיה גם עורכו של הגילגול הבא של אותו עיתון — השבועון "העולם הזה". "העולם הזה" בעריכתו של אורי אבנרי — הוא הגילגול השלישי